

JAN BŁUSZKOWSKI, DANIEL MIDER

*Demokracja późnej nowoczesności*Dom Wydawniczy „Elipsa”,
Warszawa 2012, 514 s.

(Aneta Marcinkowska)

RECENZJE

W monografii *Demokracja późnej nowoczesności* autorzy dokonali drobiazgowej analizy i syntezy dorobku ponad dwóch tysięcy lat w zakresie teorii i praktyki demokracji. Autorzy podjęli wysiłek oceny dotychczasowej twórczości w tym zakresie. W swoich rozważaniach wykorzystali model demokracji proceduralnej amerykańskiego politologa Roberta Alana Dahla. Dokonali syntezy blisko półwiecza dorobku tego uczonego po to, aby zaproponowany przez niego model demokracji twórczo rozwinąć, nadając mu zupełnie nową, przystającą do współczesności jakość. Publikacja składa się z trzech części – zasadniczej o charakterze teoretycznym oraz dwóch aneksów. Część pierwsza złożona jest z siedmiu rozdziałów – pierwszy stanowi autorskie rozwinięcie modelu demokracji teoretycznego R.A. Dahla, natomiast w kolejnych autorzy odnoszą się do sześciu

wymienianych przez niego instytucji funkcjonujących w każdej demokracji: wybieranych przedstawicieli, wolnych, uczciwych i częstych wyborów, wolności słowa, dostępu do różnorodnych informacji, wolności stowarzyszania się oraz inkluzywnego obywatelstwa. Aneks pierwszy zawiera wyniki badania empirycznego *Demokracja w świadomości społeczeństwa polskiego* i porusza dwa ważne problemy – kwestię wiedzy potocznej i rozumienia demokracji w społeczeństwie polskim oraz poziomu autoidentyfikacji demokratycznej Polaków. W Aneksie II zamieszczono omówienie ośmiu tez projektu badawczego *Konsolidacja polskiej demokracji*, zaprojektowanego w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego w ramach działalności Pracowni Metodologii Badań Politologicznych.

Oryginalnym wkładem autorów jest zastosowanie koncepcji ty-

pów idealnych i typów empirycznych (Georga Jellinka i Maxa Webera) do rozwinięcia modelu demokracji proceduralnej. Studium ma charakter interdyscyplinarny – autorzy sięgają do szerokiego spektrum źródeł z zakresu politologii i socjologii, prawa, filozofii, psychologii i antropologii. Dodatkową wartością jest poszukiwanie inspiracji, archetypów oraz modeli w zakresie zgłębianej tematyki w literaturze pięknej. Jednakże publikacja nie jest wyłącznie studium o charakterze teoretycznym. Rozważania autorów opierają się na silnych empirycznych podstawach – analizach i syntezach dotyczących funkcjonowania współczesnych i historycznych systemów

demokratycznych i niedemokratycznych (autorytarnych i totalitarnych) oraz na wielowymiarowych empirycznych badaniach własnych o charakterze ilościowym i jakościowym (badania te prowadzono na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków w latach 2006–2011). *Demokracja późnej nowoczesności* to konsekwentna krytyka postmodernizmu (a szczególnie jego politycznych i społecznych przejawów, gdzie – niestety – pojawiły się liczne patologie) prowadzona z pozycji realistycznych i neopozytywistycznych.

Aneta Marcinkowska